

دایناسوری در پارک زمین‌شناسی

معمولا دایناسورها یکی از مهم‌ترین و جالب‌ترین سوژه‌هایی هستند که موزه‌های علوم زمین به آن می‌پردازند. به همین دلیل کارگروه پارک موزه علوم زمین ایران نیز توجه به این موضوع را به عنوان یکی از ایده‌های اصلی خود انتخاب کرد و بویژه روی ساخت دایناسور، برنامه‌ریزی و تلاش جدی به عمل آورد.

جام جم آنلاین: معمولا دایناسورها یکی از مهم‌ترین و جالب‌ترین سوژه‌هایی هستند که موزه‌های علوم زمین به آن می‌پردازند. به همین دلیل کارگروه پارک موزه علوم زمین ایران نیز توجه به این موضوع را به عنوان یکی از ایده‌های اصلی خود انتخاب کرد و بویژه روی ساخت دایناسور، برنامه‌ریزی و تلاش جدی به عمل آورد. پس از چند جلسه بحث و بررسی مقرر شد در گام نخست برای محوطه پارک موزه دایناسوری از جنس گیاهخواران و از نوع دیپلودوکوس ساخته شود.

در آغاز یک ماکت دایناسور گیاهخوار دیپلودوکوس توسط رضا صفاری - طراح و مجسمه‌ساز - ساخته شد و پس از تأیید کلیات طرح، ساخت دایناسور با ابعاد واقعی در فضایی که به همین منظور در اختیار مجری قرار گرفت، طی هشت مرحله مختلف ساخت ماکت اولیه دایناسور (به اندازه 75 سانتی‌متر با آناتومی کامل طبیعی)، شکل دادن میلگردها، قوطی‌ها و تورهای فلزی برابر نقشه و طرح اولیه، پوشش اولیه آرماتور فلزی با مصالح مناسب، پوشش دوم و سوم آن، پوست‌سازی و مراحل کار و آماده‌سازی آن برای قالب‌گیری و قالب‌ریزی با فایبرگلاس، شروع و تداوم یافت.

امید می‌رود پیکره ساخته شده دایناسور که یکی از برجسته‌ترین و جذاب‌ترین موارد ارائه شده در پارک موزه است و در نوع خود در کشور و خاورمیانه بی‌نظیر است، توجه بسیاری را به خود جلب کند.

با توجه به ابعاد بزرگ این مجسمه، برای آن که بازدیدکننده دید کافی داشته باشد، باید دست‌کم از هر طرف 10 متر با دیگر پدیده‌های ارائه شده در پارک فاصله داشته باشد. در فضای پشت دایناسور درخت‌های مناسب کاشته می‌شود و محوطه اطراف آن با چمن و بوته‌های هماهنگ با زمان زیست دایناسور پر می‌شود.

دیپلودوکوس از نمای نزدیک

دیپلودوکوس دایناسوری گردن دراز، دم شلاقی و گول‌پیکر بوده است که طول آن حدود 27 متر، طول گردن دراز آن هشت متر و طول دم آن 14 متر تخمین زده می‌شود، اما طول سرش کوچک و کمتر از 70 سانتی‌متر بوده است.

این دایناسور از بلندترین جانورانی است که تا به امروز خشکی‌های سیاره زمین به خود دیده است. سوراخ‌های بینی دیپلودوکوس در بالای سرش و دندان‌های میله‌ای شکل او در جلوی آرواره‌اش قرار داشتند. همه پاهای او شبیه پاهای فیل و پنج انگشتی بودند، اما پاهای جلویی این جانور کوتاه‌تر از پاهای عقبی‌اش بوده‌اند.

انگشت شست هر پا دارای چنگال بوده که احتمالا برای حفاظت و دفاع استفاده می‌شده است. بررسی پوست فسیل شده دیپلودوکوس نشان می‌دهد این جانور در پشتش یک ردیف خار داشته است.

دیپلودوکوس سبک‌تر از ساروپودهای گول‌پیکر دیگر بود و حدود 10 تا 20 تن وزن داشت. در زیر ستون فقرات آن استخوان‌هایی خارجی وجود داشته که هم به سمت جلو و هم به سمت عقب پیش‌آمدگی استخوانی و دومیل‌های داشته است (سندانی شکل). این استخوان‌ها احتمالا برای حفاظت و حرکت گردن و دم مورد استفاده قرار می‌گرفته است. دیپلودوکوس از دم شلاقی شکلش برای محافظت و دفاع استفاده می‌کرده است.

دیپلودوکوس، گردنش را کم و بیش افقی (موازی با زمین) نگه می‌داشت. احتمالا درازی گردن این دایناسور برای گشتن در جنگل‌ها به کار می‌رفته تا از برگ‌هایی استفاده کند که برای ساروپودهای بزرگ دیگر غیرقابل دسترسی بود و این ساروپودها نمی‌توانستند به خاطر اندازه‌شان به این جنگل‌ها نفوذ کنند.

به علاوه گردن دراز، این دایناسور را قادر می‌ساخت تا پتریفیت‌ها (دم اسپیان، خزه و سرخس) را بخورد. این گیاهان برگ صاف در مناطق مرطوب رشد می‌کرده‌اند که ساروپودها نمی‌توانستند به آنجا راه یابند، اما احتمالا ساروپودها روی زمین سخت می‌ایستاده و در این مناطق مرطوب چرا می‌کردند.

يك ماكت دایناسور گیاهخوار دیپلودوکوس توسط رضا صفاري - طراح و مجسمه‌ساز - ساخته شد و پس از تائید کلیات طرح، ساخت دایناسور با ابعاد واقعي در فضایی که به همین منظور در اختیار مجري قرار گرفت، طی هشت مرحله مختلف ساخت ماكت اولیه دایناسور (به اندازه 75 سانتی‌متر با آناتومی کامل طبیعی)، شکل دادن میلگردها، قوطی‌ها و تورهای فلزي برابر نقشه و طرح اولیه، پوشش اولیه آرماتور فلزي با مصالح مناسب، پوشش دوم و سوم آن، پوست‌سازي و مراحل کار و آماده‌سازي آن برای قالب‌گیری و قالب‌ریزي با فایبرگلاس شروع و تداوم یافت.